

10-punktsplan til videreudvikling og dynamik i økologien

I Landbrug & Fødevarer har vi som mål at fortsætte udviklingen af økologien i Danmark. Vi har i dag et marked for økologiske produkter, som ligger helt i front med verdens højeste økologiandel i detailhandlen.

I Landbrug & Fødevarer er vi ikke i tvivl om, at den store succes i høj grad skyldes, at vi har et fælles statsligt økologimærke, som nyder meget stor opbakning både i erhvervet og hos forbrugerne. 98 procent af alle voksne danskere kender det statskontrollerede røde Ø-mærke og ved, hvad det står for. Det gør Ø-mærket til det mest kendte blandt alle mærkningsordninger i Danmark. Også når det gælder troværdighed, scorer mærket meget højt.

Det er en position, der skal værnes om. Det er afgørende vigtigt, at forbrugerne får det, de betaler for, når de køber økologiske varer mærket med det røde Ø. Det er også afgørende vigtigt, at økologien hele tiden udvikler sig, så vi både får mere og bedre økologi i Danmark. Landbrug & Fødevarer vil derfor gerne bidrage aktivt til at styrke dynamik og udvikling i regi af vores fælles statslige økologimærke, hvor såvel forbrugere, landmænd, virksomheder og grønne organisationer har indflydelse på, hvordan reglerne skal udformes i praksis.

Landbrug & Fødevarer ser mange muligheder for erhvervet i forhold til at videreudvikle produktionen. I det Økologiske Erhvervsteam, nedsat af miljø- og fødevarerministeren, har en række aktører i fællesskab udarbejdet anbefalinger, der blandt andet retter sig mod nye tiltag i økologireglerne. Tiltag, som skal løfte økologiens bidrag til natur og klima. Vi har en positiv forventning om, at der i Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vil blive arbejdet videre med at implementere disse forslag i løbet af 2017.

I brancheregi er der desuden igangsat møder, der handler om at indføre nye krav i brancheaftalerne for økologisk kvæg og svin. Der er rigtig mange gode forslag i spil, som skal understøtte øget bæredygtighed, dyrevelfærd, miljø mv. Med afsæt i det røde Ø udvikler mange bedrifter og virksomheder desuden løbende nye tiltag og gode fortællinger, der giver dem en rigtig god placering i markedet. Inden for økologirådgivningen er der også fuld fart på at implementere viden og hjælpe landmændene med at udvikle sig endnu videre, end de er i dag, og dermed sikre bæredygtigheden hele vejen rundt.

På EU-niveau er der en ny forordning på vej, som går et yderligere skridt i retning af 100 pct. økologisk fodring, flere krav til oprindelse af foder, bedre harmonisering og retningslinjer for at udfase brugen af ikke-økologisk udsæd og ikke-økologiske dyr i den økologiske produktion. Det er væsentlige skridt i forhold til at sikre økologiens troværdighed på tværs af landegrænser. På længere sigt vil Landbrug & Fødevarer arbejde for at klima-, natur- og miljøforhold bliver en konkret del af EU's økologiforordning, samt at økologien udvikles som en integreret del af den cirkulære økonomi.

I Landbrug & Fødevarer vil vi arbejde aktivt for, at erhvervet kommer videre ud ad de disse spor, og derfor har vi sat et konkret mål om at bidrage til at videreudvikle økologien på 10 vigtige områder i 2017. Vi vil arbejde for, at der vedtages nye tiltag på EU-niveau, indføres nye regler i den danske økologilovgivning, aftales nye krav i brancheaftaler, prioriteres nye forskningsmæssige tiltag samt iværksættes faglige og udviklingsmæssige tiltag direkte hos landmænd og virksomheder:

10-punktsplan for videreudvikling af økologien

1. Krav om kulstofbinding i det økologiske sædskifte
2. Naturtiltag for alle økologiske marker over 5 ha
3. Indfasning af flere recirkulerede næringsstoffer
4. Udfasning af konventionel husdyrgødning
5. Flere velfærdstiltag i økologiske husdyrbesætninger
6. Ingen systematisk aflivning af økologiske tyrekalve
7. Krav om fokuseret antibiotikapolitik for kvæg
8. Bæredygtigt protein og 100 pct. økologisk fodring
9. Udbredelse af bæredygtighedsmålinger
10. Fokus på driftsledelse og socialt ansvar

10-punktsplan for videreudvikling af økologien

1. Krav om kulstofbinding i det økologiske sædskifte

Landbrug & Fødevarer har sammen med Økologisk Landsforening udarbejdet et forslag om, at der skal indgå et klimakrav i økologireglerne om en positiv kulstofbinding i sædskifterne på de økologiske bedrifter. Der er arbejdet med forslaget i fælleskab med myndigheder og øvrige aktører i regi af Økologisk Erhvervsteam, og indsatsen er blevet en konkret anbefaling til ministeren. På langt sigt vil Landbrug & Fødevarer arbejde på, at EU-bestemmelserne for økologi kommer til at indeholde klimaforpligtelser.

2. Naturtiltag for alle økologiske marker over 5 ha

Landbrug & Fødevarer arbejder sammen med Økologisk Landsforening på, at der skal indgå krav i de statslige økologiregler om naturtiltag for alle marker, der er større end 5 ha. Der er arbejdet med forslaget i fælleskab med myndigheder og øvrige aktører i regi af Økologisk Erhvervsteam og indsatsen er blevet en konkret anbefaling til ministeren. På langt sigt vil Landbrug & Fødevarer arbejde på, at EU-bestemmelserne for økologi kommer til at indeholde naturforpligtelser.

3. Indfasning af flere recirkulerede næringsstoffer og fremme af biogas

Landbrug & Fødevarer arbejder på at få muliggjort brugen af flere recirkulerede næringsstoffer i økologien. Alle økologer skal have kendskab til Gødningsværktøjet fra SEGES, som viser de kilder til næringsstoffer, der kan recirkuleres fra lokale kilder. Men der skal også forskes meget mere i området og skabes bedre adgang for danske økologer til at anvende endnu flere gødninger, hvor der indgår kildesorteret organisk dagrenovation samt rest- og biprodukter fra fødevarerindustrien. På længere sigt skal der indføres mulighed i EU-forordningen for at bruge husspildevand og/eller afledte produkter heraf (bl.a. Struvit), såfremt alle grænseværdier er overholdt, og der ikke er sundhedsrisiko for forbrugerne. Indsatsen har været højt prioriteret i Økologisk Erhvervsteam. Recirkuleringen bør så vidt muligt ske via biogasanlæg, da det bidrager til at udfase brugen af fossil energi.

4. Udfasning af konventionel husdyrgødning

Landbrug & Fødevarer har stillet forslag til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen om at tage fat på en gradvis udfasning af konventionel husdyrgødning med reduktion på 10 kg udnyttet N pr ha, med mindre man kan dokumentere et behov for ekstra gødning. Forslaget indebærer, at man ved anvendelse af mere end 40 kg udnyttet N, skal sikre et økologisk sædskifte med en vis andel kvælstoffikserende afgrøder samt opsamling af næringsstoffer efter opløjning af kløvergræsmarker. Desuden arbejder Landbrug & Fødevarer for, at kravet om, at der maksimalt må tilføres 100 kg udnyttet N/ha i gennemsnit på alle bedriftens harmoniarealer også bliver gældende i brancheaftalerne for økologisk kvæg og svin.

5. Flere velfærdstiltag i økologiske husdyrbesætninger

I forbindelse med drøftelser af brancheaftaler for økologisk kvæg og svin arbejder Landbrug & Fødevarer sammen med de øvrige aftaleparter arbejde for at få indført nye krav i aftalerne, som kan bidrage til at skabe øget dyrevelfærd i de økologiske besætninger. For kvæg har Økologisektionen blandt andet indstillet krav om klov og- sundhedshandlingsplaner, adgang til hudpleje, drivveje med farbart underlag samt aktiv brug af velfærdsnøgletal. For svineproduktionen har Økologisektionen indstillet forslag om sundhedsrådgivningsaftaler, 100 % økologisk fodring samt krav til skygge i faremarken og suppleringsfoder til pattegrise. Desuden indstilles, at der på fokuseres på forbedringer af udearealer og bedøvelse ved kastration som fremtidige tiltag i brancheaftalen. På fjerkræsidens bakkes op om den særlige velfærdskontrol for fjerkræ, der har bidraget til, at velfærden i de økologiske fjerkræstalder har nået rigtig flotte resultater. Desuden vil vi arbejde for, at nye krav til beplantning i hønsegårde bliver et stærkt aktiv i forhold til at skabe attraktive udearealer.

10-punktsplan for videreudvikling af økologien

6. Ingen systematisk aflivning af økologiske tyrekalve

I forbindelse med drøftelser af brancheaftaler for økologisk kvæg arbejder Landbrug & Fødevarers Økologisektion for, at der indføres forbud mod systematisk aflivning af økologiske tyrekalve umiddelbart efter fødslen, da det i dag er muligt at forudbestemme, om en kalv skal være af han- eller hunkøn ved brug af kønssorteret sæd. Andre løsninger kan være inseminering med kødkvægsæd og forlængede laktationer.

7. Krav om fokuseret antibiotikapolitik for kvæg

Landbrug & Fødevarer arbejder for at der i brancheregi for økologisk kvæg skal være fokus på forbruget af antibiotika, Økologisektionen har indstillet til brancheaftaledrøftelserne for økologisk kvæg, at der i det kommende år skal arbejdes videre med at udvikle en model for fokuseret brug af medicin, således at der bruges mindst muligt bredspektret antibiotika ved behandling – uden at det dog må gå ud over dyrevelfærden.

8. Bæredygtigt protein og 100 pct. økologisk fodring

Landbrug & Fødevarer arbejder aktivt for udvikling af øget dansk økologisk protein. Det sker via faglig og politisk opbakning til forsknings- og forretningsmæssige indsatser, der understøtter udvikling af økologiske bioraffineringsanlæg, hvor der kan udvindes nye proteinkilder fra høstet grønmasse, samtidig med at der produceres økologisk gødning og grøn energi. Desuden iværksættes faglige indsatser i regi af SEGES Økologi Innovation som skal understøtte øget dyrkning af økologiske proteinafgrøder såsom hestebønner, lupin, raps samt udvikle nye proteinkilder via muslinger, larver, insekter mv. I forbindelse med brancheaftale for økologisk svineproduktion har Landbrug & Fødevarers Økologisektion endvidere stillet forslag om 100 pct. økologisk fodring samt at der overvejes fremtidige krav til oprindelse af foder.

9. Udbredelse af bæredygtighedstjek

SEGES har lanceret bæredygtighedsredskabet RISE, hvor man måler bedriftens bæredygtighed og får bud på, hvordan den kan forbedres. Mere end 150 bedrifter har pt. fået lavet et tjek, og landmændene oplever at få helt ny viden om forholdene på egen bedrift både i forhold til miljø, natur, klima samt social og økonomisk bæredygtighed. I 2016-18 giver Fonden for Økologisk Landbrug tilskud til bæredygtighedstjek på økologiske bedrifter. Landbrug & Fødevarer vil arbejde for at få videreført ordningen samt, at bæredygtighedstjek bliver del af brancheaftalerne for kvæg og svin. Forslaget er blevet en del af de fælles anbefalinger fra Økologisk Erhvervsteam. Desuden arbejder SEGES på at videreudvikle RISE modellen, så den bliver et endnu bedre værktøj for både landmænd og virksomheder.

10. Fokus på driftsledelse og socialt ansvar

Landbrug & Fødevarer arbejder aktivt for at udbrede brugen af RISE-bæredygtighedstjek på de økologiske bedrifter. Modellen går tæt på de sociale forhold i produktionen, både i forhold til ansatte og landmandsfamiliens egen mulighed for at have en høj livskvalitet. Parametre såsom god ledelse, work-life balance, rummelige arbejdspladser og forhold til lokalmiljøet indgår i modellen. Landbrug & Fødevarers Økologisektion har desuden fokus på at udvikle aktiviteter med fokus på socialt ansvar og samfundskontakt, såsom inddragelse af flygtninge, åbne gårde for lokale borgere, arbejdspladser for flexjobbere, indsatser for vanskelige unge, psykisk belastede mv.